

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 . 60 3-30
četrť leta . . . . . 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10-vin.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

Oglaš in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vseslotno 1 gl. 80 kr. — Oglašje v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstic.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Obsojeni klerikalizem.

Z Dunaja, 2. maja.

Včeraj je bila izrečena v državnem zboru strašna obsodba — klerikalnega zdražbarstva na Slovenskem. Tako grozovitega dne ni doživela še nobena stranka na najmerodajnejšem mestu naše države! Ta prezasluzeni poraz je vzročil sam generalisimus klerikalne vojske — dr. Johann Šustersič. V svoji brezmejni nadutosti je močič mislil, da bo terorizoval celo zbornico, kakor morajo n. pr. plesati po njegovi piščalki vse klerikalne korifeje na Slovenskem, z dr. Gredolčičem vred; menil je, da se ves parlament, ali vsaj velika večina, goreče zavzame za njegovo Visokost, katere dragocnost treba na vsak način ohraniti v državnem zboru. V tej visoki domišljiji je moč zahteval grajalni odsek, ki naj izreče ukor poslancu Steinu. Gotovo ga je vspodbudilo k temu koraku dejstvo, da je Stein najzadnja niča v zbornici, človek, ki niti po strani gledani stranki Vsenemcev ne dela časti. Proti takemu možu (je še mlad, komaj nad 30 let!) je bil Šustersič zmage gotov, in ta zmaga bi se dala doma na Slovenskem imenitno izkoristiti proti tem preklicanim liberaluhom, posebno proti dr. Tavčarju.

Ali usoda se je maščevala. Oni isti Šustersič, ki je zanesel domači prepir na Dunaj, vzročil razkol med zastopniki slovenskega in hrvatskega naroda v tri stranke, oni isti vsemogočni „sv. Duh“ slovenski je zopet sam vzročil, da je bila cela včerajšnja seja posvečena razmeram v Sloveniji, pralo se je ostudno klerikalno perilo, ki je dr. Šustersič ubilo in onemogočilo na daljni stezi našega političnega življenja. Državni zbor je izrekel včeraj z ogromno večino, da Vsenemec Stein ne zasluži ukora, ker je očital Šustersiču grde manipulacije z žlindro in ima vsled tega „umazane roke“ (182 glasov proti 33), pa tudi ne zaradi psovke „Dr. Zlindra“ (118 proti 103).

Cela razprava se je vlekla nad 5 ur. Toda tekom cele seje ni bilo opaziti niti za hip, da je na zatozni klopi neki Stein, — marveč ves dan so grmele le proti Šustersiču in njegovi stranki (— tudi proti kardinalu Missiji in Jegliču —) najostreje ob-

sodbe. Dr. Šustersič je bil na zatozni klopi in bil je tudi strašno obsojen.

Državni zbor, torej najvišji zakonodajni zastop, je razsodil po celodnevni obravnavi, ko je slišal dokaze od obeh stranij ter tudi zagovor Šustersičev, da je ta mož na grd, ostuden, poštenega moža nevreden način uničeval ugled in blagodejno delovanje c. kr. kmetijske družbe kranjske, da si je s tem grdim delom umazal roke in da mu zato pristuje psovka — Dr. Zlindra. To je izrekel državni zbor tako sijajno in ob toliki udeležbi, ki je prav redka prikazen, da je Šustersičeva karijera v državnem zboru s tem dnem tako žalostno, ali tudi tako zasluženo — pokopana. Ako bodo slovenski klerikalci še dalje sedeli v njegovi družbi — tedaj dober jim tek pa krepek zelodec!

V imenu grajalnega odseka je poročal Mladoček dr. Kramar. Naj pripomnimo, da iz cele zbornice so se zavzeli za Šustersiča edino ti proklinjani češki Husiti, ti brezverci, s katerimi so naši klerikalci vedno begali nevedne slovenske ovčice. Posebno goreče je nastopil dr. Dyk. Teško je razumeti ta korak! Saj se ni oglasil nijeden klerikalce, nijeden krščanski socialista, sploh — nihče razun Mladočehov! Kdo naj to razume? — Grajalni odsek je predlagal, naj se poslancu Steinu izreče graja edino le radi psovke — Dr. Zlindra, in sicer zategadel, da se vartuje dekorum visoke zbornice, ne pa, da bi se hotelo s tem odobriti Šustersičevo kupčijo z žlindro. Celu poročilo je donelo kot neka hudomušna zafrakcija. — Ali kaj se je zgodilo?! Odkar imamo v Avstriji državni zbor, se še ni zgodilo, da bi zbornica ne odobrila ukora, kateri je predlagal grajalni odsek. In glejte: dr. Šustersiča je dosegla tista redka čast, da je zbornica ukor posl. Steinu odklonila ter izrekla mesto tega nad Šustersičem tako grozno obsodbo, kakoršne doslej ni doživel še noben poslanec. — Kar je vedno iskal v svoji brezmejni oblastnosti, to je našel — svojo politično smrt v državnem zboru dunajskem na najžalostnejši način, ki je sploh mogoč!

Zadnjič smo že povedali, kako je obsodila državna zbornica slovenskega „sv. Duha“. Ker je stvar že znana, navajamo tu iz govorov le poglavitne reči.

Poročevalec dr. Kramar me drugim:

Kar se tiče očitanja radi žlindre, moram pred vsem konstatirati, da je osebna čast dr. Šustersiča v tej aferi intaktna, ker se ni dokazalo, da je imel namen sebe okoristiti. To sem moral povedati, ker odsek v ostalem ni mogel o ravnanju dr. Šustersiča v političnem boju izreči tako ugodne sodbe.

Gre se za boj „Gospodarske zveze“ zoper kmetijsko družbo, v kateri so združene vse stranke, dočim je „Gospodarska zveza“ strogo klerikalna. Očitanje, da „Gosp. zveza“ pri prodaji žlindre ni postopala korektno, da je manj vredno žlindro prodajala kot polnovredno, v aktih ni dokazano, in se zato ne more niti Šustersiču niti „Gosp. zvezi“ očitati, da je namenoma dajala slabšo žlindro. (Zivahni ugovori!) Pač pa je dr. Šustersič v velikem boju zoper kmetijsko družbo in kot načelnik „Gospodarske zveze“ rabil sredstva, o katerih moramo žal reči, da niso bila ne korektna ne lojalna. (Obeno strmenje.) Dr. Šustersič je 16. julija 1899. tajniku „Gosp. zveze“ pismeno naročil, naj v „Slovencu“ razglasi, da se je „Gosp. zvezi“ posrečilo, dobiti žlindro po 20 kr. meterski stot ceneje, nego jo daje kmetijska družba. Dr. Šustersič je prevzel plačilo te difference (Čujte! Čujte!) in njegovo pismo kaže, da je naročil, da mora to tajno ostati. (Čujte! Čujte! Z ozirom na to nizko ceno žlindre je potem izšel v „Domoljubu“ članek, v katerem se je kmetijska družba strastno napadala, očitalo se jej je, da slabo gospodari s subvencijo 3600 gl., ker prodaja žlindro po 20 kr. dražje, kakor „Gospodarska zveza“. (Zivahni kliči: Čujte! Čujte!)

To pojasnjuje besede, ki jih je Šustersiču zaklical Stein: „Vaše roke so od žlindre umazane, to je reklo c. kr. okrajno sodišče.“ Odsek je mnenja, da se osebni postenosti dr. Šustersiča ne more nič očitati, ali graje poslancu Steinu radi tega kliča ne more predlagati, ker nikakor ne more odobravati Šustersičevega postopanja v boju zoper kmetijsko družbo. Poročevalec je pretičal na to razsodbo deželnega sodišča in pismo, s katerim je dr. Šustersič naročil, da naj „Gosp. zveza“ žlindro ceneje prodaja kakor kmetijska družba in je dejal, da je „Gospodarska zveza“ vodila nezdravo konkurenco, ki je imela namen, spraviti jako uspešno delujočo kmetijsko družbo ob ugled in veljavo. To ni bilo

reelno in korektno. Posledica tega je bila, da je „Slovenec“ pisal, da kmetijska družba ne zna gospodariti, in da je kmete oškodovala za 3600 gl. To ni bilo pravilno ne pošteno, in priča Sajovic je to sam imenoval umazano konkurenco. Glede manipulacije z žlindro je dokaz resnice doprinesen, in sicer v prvi vrsti s pismom dr. Šustersiča, da mora tajno ostati, kako se je dosegla izredno ugodna cena žlindre, iz česar izhaja, da se je dr. Šustersič dobro zavedal, da njegova manipulacija z žlindro ni bila reelna. (Zivahni kliči: Čujte! Čujte! Posl. Glöckner: Čemu pa je Šustersič sploh zahteval, da se skliče grajalni odsek?)

Za njim je govoril dr. Dyk, ki je tudi priznal postopanje „Gospodarske zveze“ kot nereelno.

Na to se je oglasil dr. Šustersič, ki je „pral“ samega sebe prav nesrečno ob velikem posmehovanju zbornice. Govoril klaverno; predno je dobro pričel, je pil že 1/2 kozarca vode. Ljudje smejali in rekli: Joj, mu je vroče! — Ko je končal, grobna tišina, v kateri se je ozval mogočen vsklk: Pfuj! Der Zweck heiligt die Mittel.

Dr. Schalk med drugim:

Dr. Šustersič je uklanjajoč se sili, ne lastni volji, zahteval, da se voli grajalni odsek, ker je bil mnenja, da mu bode iz strankarjev sestavljen grajalni odsek povrnil čast, katero so mu razsodbe sodišča in sodba javnega mnenja za vedno vzele. (Zivahno pritrjevanje.) Čudno je, da je dr. Šustersič postal zdaj tako občutljiv. Posl. Pescha mu je že zausnice obetal, a takrat ni zahteval grajalnega odseka. Tudi ko mu je posl. Berger radi nesramnega postopanja zaklical „Schuff“, tako glasno in tolikrat, da bi mu morala ta beseda zavneti vse žive dni po ušesih, ni zahteval grajalnega odseka. Nedolžna beseda „Dr. Zlindra“ pa ga je tako užalila, da je bled in ves tresot se s povzdignjeno pestjo skočil k Steinu in zahteval zadostčenja. To kaže, da je Stein s tem medklicem zadel neko rano. Kakega pomena je stvar za dr. Šustersiča, da je od nje odvisno, če more dr. Šustersič še veljati kot moralna eksistenca mej svojimi someštani, se vidi iz tega, da je njegov zastopnik pri prvi obravnavi rekel: Če Svelin ne bo obsojen, se mora dr. Šustersič ustreliti, ker bo brez časti. Ustrelil se

- 93 -

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

»Kaj se ti je pripetilo?«
»Nekaj takega, kar bi ne dal za rimsko državo. Po teh besedah položi roko na naslonjač, podpre glavo ter jame govoriti veselega lica in z jasnim pogledom:
Ali se še spominjaš, ko sva bila skupaj pri Aulu Plauciju in kako si tam prvokrat videl božanstveno deklico, katero si imenoval Viternico in Vesno? Ali se spominjaš one Psihe, one neprekosljive in najzalse vseh deklic in naših boginj?«
Petronij ga je gledal tako začudeno, kakor bi se hotel prepričati, če je v njegovi glavi še vse v redu.
»Komu praviš to?« reče naposled. »Kajpada, da se spominjam Ligije.«
»Njen ženin sem,« reče Vinicij.
»Kaj?«
Vinicij vstane ter pokliče dispensatorja:
»Naj se zberejo vsi sužnji tukaj pred menoj — vsi do poslednjega! Urno!«
»Njen ženin si?« ponovi Petronij.
Dokler se je on čudil, se je napolnil atrium z množico ljudi. Prihitali so zasopljivi sterci, možje v najboljših letih, ženske, deklice in otroci. Vsaki hip so dohajali novi in atrij se je polnil čimdalje bolj. Na

hodnikih, imenovanih „fauces“, so bili slišati glasovi, s katerimi so se klicali sužnji v raznih jezikih. Konečno so se vstopili vsi k zidu in pod stebričje. Vinicij je stal pred impluvijem, obrnil se k oproščencu Demasu ter dejal:

»Oni, ki so služili v moji hiši dvajset let, naj gredo jutri k pretorju, kjer dosežejo svobodo. Oni, ki niso služili dvajset let, dobé tri kose zlata in dvojno porcijo jedi na teden. Ergastulom na deželi se pošlje povelje: naj se jim odpusti kazen, naj se jim snamejo verige od nog in naj dobivajo dovolj hrane. Vedite, da je za-me napočil srečen dan ter hočem, da bi veselje bilo splošno.«

Nekaj časa so stali molče, kakor bi ne verjeli svojim ušesom. Na to so vzdignili vsi kvišku roke in vsa usta so klicala:

Aaa! gospod! aaa!...
Vinicij jim dá z roko znamenje, naj odidejo. Torej so odšli, dasi so hoteli zgruditi se k njegovim nogam in se mu zahvaliti, ter napolnili vso hišo z veseljem in srečo.

»Jutri,« reče Vinicij, »jim še naročim, naj odidejo na vrt in naj črtajo pred seboj znamenja v pesek, kakoršna hočejo.« One, kateri načrtajo ribo, oprosti Ligija.

Toda Petronij, ki se ničemur dolgo ni čudil, se je zopet ohladil in vprašal:

»Ribo? Aha! spominjam, se, kar je rekel Kilon, — to je znamenje kristijanov.«

Na to poda roko Viniciju ter reče:
»Sreča je vedno tam, kjer jo človek vidi. Naj vama Flora nasiplje cvetja pod noge mnogo in mnogo let! Želim ti vsega, česar si sam želiš.«

»Hvala ti, a to tem več, ker sem si mislil, da me boš od tega odvrčal; a to vidiš, bi bilo zaman.«

»Jaz da te bom odvrčal? Nikakor ne. Nasprotno, pravim ti, da prav delaš.«

»Ha, nestanovitnež!« odvrne veselo Vinicij. »Ali si že pozabil, kaj si mi bil dejal nekoč, ko sva šla iz hiše Pomponije Grecine?«

Petronij mu odvrne hladnokrvno:
»Ne, toda spremenil sem svoje mnenje.«

Čez trenutek pa doda:

»Moj dragi! v Rimu se vse spreminja. Možje spreminjajo žene, žene spreminjajo možje, čemu bi tudi jaz ne smel spremeniti svojega mnenja? Ni manj-kalo dosti, da bi se bil Nero poročil z Akto, o kateri so radi tega trdili, da je kraljevega rodu. Toda kaj? On bi bil imel vrlo ženo, mi pa častito Augusto. Pri Protu! Zmerom bom spreminjal svoje mnenje, kohkokrat spoznam to za primerno. Kar se tiče Ligije in njenega kraljevega rodu, je on dokaj jasnejši, nego vsi Aktini dokazi na pergamentih. Samo glej, da se v Anciju zavaš pred Popejo, ki se rada maščuje.«

»Na to celo ne mislim. Niti las mi ne pade ondi z glave.«

»Ako si misliš, da me še enkrat pripraviš do tega, da se čudim, pa se motiš. Toda odkod imaš to zagotovilo?«

»To mi je rekel apostol Peter.«

»A, to ti je rekel apostol Peter! Proti temu ni dokazov. Dovolj mi pa, da uporabim nekatera sredstva previdnosti, bodisi samo za to, da apostol Peter ne bo lažnjiv prerok, kajti ako bi se apostol Peter slučajno zmotil, lahko bi izgubil tvoje zaupanje, katero mu bo še v bodoče dobro služilo.«

(Dalje pride.)

ni, bržčas z ozirom na to, da vera prepo-veduje samomor. Zdaj vemo, za kaj se imamo veri zahvaliti. Za ohranitev dr. Šustersiča! (Veselost.) Reklo se je, da se dr. Šustersič napada, ker je veren katoličan. Vere ne misli nihče napadati. Mi Vsenemci nismo vere nikdar napadali, borimo se samo zoper zlorabo vere. Če pravite gospodje, da se borimo proti veri, vam odgovorjam, da vam za vero v Boga sploh nič ni, nego za vero v farje. (Živahno pritrjevanje.) Kdor pa vlačí vero tolikrat čez jezik kakor dr. Šustersič in pri vsaki priliki hvalisa svojo neomajano vero, ta je gotovo nima v srcu. (Živahno pritrjevanje.)

„Gospodarska zveza“ je izdala znani razglas, v katerem se je kmetijski družbi očitalo, da ne zna zbindre kupovati. To se je sicer koj popravilo, a klerikalci so dalje lagali. Rečeni razglas je imel namen diskreditirati in obrekovati blagoslovljeno delujočo kmetijsko družbo. To je podlost dr. Šustersiča, ki se ni vstrašil nobene žrtve, ne v svrhu, da bi storil kaj dobrega, ampak da bi obrekoval. To obrekovanje je bilo tako podlo, da se je zdelo dr. Šustersiču 2000 K vredno. (Burno pritrjevanje.) Ako bi bil dr. Šustersič ta denar porabil v podporo svojih, v gospodarski stiski živečih rojakov, bi mu ne bili odrekli priznanja. Koliko Stovencev pa bo pregnanih iz njih domacij, da dobi dr. Šustersič na ekspanzarih teh 2000 kron.

On ni samo dopisnik dunajskega klerikalnega „Vaterlanda“, nego tudi „Slovenca“ Govornik je prečital več odlomkov iz dotičnega članka „Kmetijska družba in Tomaževa zbindra“, v katerem se na koncu vprašuje, kam je izginilo tistih 39 kr. od vsakega centa, za katere so bili kmetje prikrajšani. Ali ni to infamno obrekovanje? (Živahno pritrjevanje.) Ti ljudje so žrtvovali denar, da bi pošteno družbo spravili ob ugled, in voditelje družbe osebno sumničili goljufije. To ni političen, ampak kazenski faktum. Nihče nima dvojne časti, ampak samo jedno čast, in kdor je kot načelnik „Gospodarske zveze“ suft, ta je tudi v privatnem življenju suft. (Viharno pritrjevanje in ploskanje.)

Iz originalnega pisma dr. Šustersiča z dne 16. junija 1899. izhaja s popolno jasnostjo, da se je sramotnosti svojega počenjanja popolnoma zavedal, saj bi drugače ne bil ukazal, da mora stvar tajna ostati.

Nadalje je govornik prečital v „Slov. Narodu“ priobčeno izjavo ravnatelja Pirca z dne 17. februarja 1900, v kateri izjavi se razglasila „Gosp. zveza“ glede zbindre označujejo kot bistveno in s prevdankom zlagana. Tudi trditev Šustersičevega društva, da ni imelo druge kakor 18 odstotne zbindre, se proglašajo kot zlagana, kajti društvo jo je imelo in jo je zvičajno in s sleparijo spravilo v Ljubljano. Pirc je pisal, da, ker dobro ve, da tisti krogi, ki so gonjo proti kmetijski družbi uprizorili, ne bodo reagirali, apelira na tiste poštene moze v „Gosp. zvezi“, katerim moška čast se kaj velja. Na to izjavo ravnatelja Pirca pa občutljivi Šustersič ni tožil, ker se je zavedal svoje krivde. Mogoče, da ima dr. Šustersič dvoje časti, drugo kot načelnik „Gosp. zveze“ in drugo kot zasebnik, na vsak način pa ima samo dve roki in ti sta umazani in ostaneta umazani. (Burno dolgotrajno odobravanje in ploskanje.) Kadar koli so se tu čuli glasovi za svobodo in pra-

vico, jih je dr. Šustersič pretulil, ali danes je prišel konec njegovih roznatih sanj, ki naj bi bile dozorele tam na ministerskih klopeh. (Veselost.) Šustersičeva častihlepnost, postati minister, je bila tako velika, da je — v casih, ko je slovenski val grozil Nence prepluti in je bil jeden Šustersičevih rojakov blizu temu, da postane minister, — s svojimi spletkami provzročil, da dr. Ferjančič, katerega pa je Šustersič razkričal za brezbožnega in popo-žrca, ni postal minister. Mirno, državniško obnasanje dr. Ferjančiča kaže se danes, da je bil nekdanj blizu temu, da postane minister. Po lastni krivdi je postalo nemogoče, da postane dr. Šustersič kdaj minister, zakaj od avstrijskih ministrov se sicer, kakor kažejo razni bivši ministerski predsedniki, ne zahteva vedno posebno velike pameti — v tem oziru bi dr. Šustersič že se lahko minister postal (Veselost) — ali zahtevajo se čistejše roke, kakor jih ima dr. Zbindra. (Burno pritrjevanje.) Danes je zaslužena usoda zadela moža, ki spi — mej tiste najnevarnejše demagoge, ki zlorabljajo vero za politični in osebni dobiček. Ta krizarski propovednik ne bo več mogel z molitvenikom v roki po svoji domovini potovati, ker se mu bodo očitale umazane roke. Mogoče, da je Šustersičeva vera neomahljiva, njegova čast ni neomahljiva. Kazensko sodna neomadeževanost ni isto, kar je moška čast; do moške časti nima dr. Šustersič nobene pravice, četudi ga kazenski zakon še ni dosegel. Grajalni odsek, v katerem niso bili sovražni Nemci, ampak Slovani, je danes v najmilejši obliki izjavil, da Šustersičevo postopanje ni bilo korektno, da je delal nereelno, umazano konkurenco. Tisti, ki je začel tako infamno obrekovalno vojsko, ki je čast svojih sorojakov tako nizko cenil, je za vse čase izgubil pravico, veljati kot poštenjak. Naj zbornica danes sklene, kar hoče, naj posl. Steinu tudi izreče grajo, to je gotovo, da bo vse javno mnenje, ki moralnično misli, izreklo dr. Šustersiču zaničevanje. (Viharno dolgotrajno pritrjevanje in ploskanje.)

Dr. Schalk je najsimpat. mlad, intelig. med Vsenemci. Ko je končal, mu je ploskalo nad 100 posl., med 50 pa dajalo roke. — Vse klerikalce je sram, da so na Slov. tako sramotno ziorabili vero in cerkev!

Dr. Tavčar je imel na to govor, ki je imponoval celi zbornici. Prijel je takoj s početka dr. Šustersiča, kateri odklanja zase vsako zvezo s „Slovencem“, vedno in vedno pa sili na dan s trditvijo, da dr. Tavčar je sefredakter „Slov. Naroda“ ter odgovoren za vsako črko, ki stoji v njem. Na to je prešel na razna označevanja dr. Šustersiča, povedal, da on (dr. T.) je glasoval za otvoritev debate gledé na protektorat prestolnaslednika nad kat. „Schulvereinom“, ker tam bi bilo govora o ljudski šoli, radi česar pa ga je Šustersičev „Slovenec“ razkričal kot izdajalca domovine, označil je klerikalno stranko, kako jej je edini namen podjarmiti slovenski narod v svoje nelepe osebne svrhe, razložil pisavo dr. Šustersiča nasproti Spinčiču in Robiču ter ožigosal živo in odkrito tisto klerikalno narodno gospodarstvo, ki slepari naše ljudstvo na sploh, kakor so delali z „Gospod. zvezo“ ter hoteli tudi s kranjsko kmetijsko družbo. Pojasnil je vse tisto nepošteno delovanje „Gosp. zveze“ s Tomaževim zbindro: „Brez strahu morem izjaviti in izreči, da pri tej

operaciji je bil pravzaprav naš kmet ogoljufan: pravim ogoljufan je bil — ne sicer po besedilu kaz. zakona, ali po čutilih vseh dostojnih ljudij!“ — Najzanimivejše, kar dr. Šustersiča tudi najbolj označuje, pa je pogovor dr. Tavčarja z bivšim ravnateljem „Gosp. zveze“, Ferd. Sajovicem.

„V pondeljek je bil dr. Šustersič v Ljubljani, z namenom, da nabere dokazov za grajalni odsek. In tu se je spravil v prvi vrsti na bivšega ravnatelja Sajovica (Čujte, čujte!). Ta Sajovic, kateri naj bi bil sedaj „Sündenbock“ za vse, je prišel k meni v pisarno ob 9, ves potan, ter je rekel: dr. Šustersič me muči, da naj mu podpisem izjavo, da o celi stvari, o celi manipulaciji ni ničesar vedel, (Čujte!) ter da je popolnoma nedolžen. Vprašal sem ga, zakaj da prihaja baš k meni, ker sem vendar nekoliko interesovan. Rekel sem mu: Ako dopušta Vaša dobra vest, podpisite! Odgovor: Izjavo prečrtam za polovico ter podpisem ostanek. Popoldne ob 4. je bil revez zopet pri meni ter je rekel: Toliko smo prečrtali, ali še vedno nimam poguma, podpisati. Svetujte, kaj naj storim. Rekel sem mu: Pršajte svojo vest. Odgovor: Muči me, on je bil vedno dober z mano, ob 1/2 7 sem zopet klican k njemu, jaz podpisem. Rekel sem: Storite, česar ne morete pustiti, vprašal pa sem ga zraven — in na to polagam važnost — mladenič, od Vas se zahteva spricevalo, da dr. Šustersič ni vedel nič o manipulacijah 16%, 17% in 18% zbindre. Ali bi mogli tudi priseči, da dr. Šustersič ni ničesar vede? Na to je odgovoril Sajovic: Priseči bi ne mogel! Iz tega morete razsoditi, koliko je vredna izjava, katero je predložil včeraj dr. Šustersič grajalnemu odseku.“ —

Izid glasovanja, po katerem je bil dr. Šustersič obsojen, smo priobčili že zadnjič.

DOPISI.

Iz Batuj. — S pripravami za gradnjo vipavske železnice se vrlo napreduje. Na več krajih se je delo že pričelo, dasi je še le malo delavcev. V Selu in Batujah že planirajo železniški tir. Na postajo „Selo“ v Batujah pa že vozijo kamenje.

Nikakor ne moremo razumeti, kako je to mogoče, da se imenuje prva postaja od Dornberga „Selo“, dasi je od Sela pol dobre ure oddaljena. Imenovati bi se moralo po zdravem razumu slehernega človeka Batuje, ker je v batujski in ne v selski katastralni občini in ker je iz vasi Batuje do postaje le par minut, da od prve batujске hiše in od Muličeve fuzine v Batujah le nekoliko korakov. Itadovedni smo, kdo je dal povod temu nezmisljenemu imenovanju. Vse naše ljudstvo v Batujah je radi tega ogorčeno in to po vsej pravici. Na ta način se nam dela krivico. Sicer pa smo prepričani, da spremeni železniško ministerstvo oziroma merodajni činitelji to nesmiselno ime, katero je zašlo v načrte le vsled malenkostne nesporazumnosti.

Razumni selski občinarji so delovali na to, da bi bila postaja v njih vasi ali v njih katastru, kar jim pač nikdo ne more zameriti, ker pregovor pravi: „Bog je najprej sebi brado vstvaril“. Kljub dobro premišljenemu delovanju in prizadevanju po napredku hrepenječih selskih gospodarjev se jim ni posočilo,

pridobiti postajo v bližini njih vasi in to menda jedino zato ne, ker ni mogla najti komisija primerne prostora. Ker si niso mogli pridobiti vrli Selci postaje, dasi je bila v prvem začetku menda njim namenjena, se pač tudi lepo zahvalijo za ime v drugi katastralni občini, ker so toliko razumni, da jim nič ne more koristiti samo golo ime Selo na batujski postaji in ker že v svoji priznani zavednosti nočejo šopiriti s pavovim perjem. Batujci pa z vso pravico lahko zahtevamo, da se imenuje postaja v našem katastru, da skoraj tako rekoč v naši vasi Batuje in ne Selo. Sicer pa se miroljubni Batujci zadovoljimo tudi z imenom Batuje-Selo, ker želimo v miru in edinosti živeti s svojimi vrli selskimi sosedi, s katerimi smo tudi združeni v jedno farno in solsko občino v Batujah.

Prepričani smo, da se razumni Selci ne bodo prepirali radi praznega imena, katero jim ni v nikako korist. V naglici se je menda pozabilo premeniti ime, ko se je preložilo postajo iz selske katastralne občine v batujsko. Ta malenkostni nedostatek se menda popravi, da ne bode med občinarji nobenega nespo-razumljenja in nepotrebne ogorčenja.

Občinski starešina.

Kojsko, dne 1. maja. — V dopisu zadnje „Gorice“ brani neki stavec iz Kojskega tamošnjega župnika radi v „Soči“ prijavljene razsajanja v cerkvi, tako da napada naprednjake od prvega do zadnjega na nesramni način; samo to je sreča, da njegove lazi in obrekovanje ne najdejo vspeha pri domačem ljudstvu, ker poznajo dobro filozofa. Stari in mladi ljudje znajo dosti povedati o njem in prepričani so, da jih je naredil na tem svetu več kot Bertoldo; ampak malo jih več naredi, ker njegovi dnevi so pri koncu! Mesto da bi stara pokveka v svojem umazanem kotu čepel, svojo „izbornu kuhinjo“ jedel ter za svoje stare grehe pokoro delal, se hoče zdaj šopiriti ter se bojevati za nepravilno stvar.

Gori omenjeni je rekel v začetku svojega dopisa, da hoče nekako človeče, katero najbrž ni bilo med nami krščeno ter se je od kdo ve kot priklatilo, blatiti uzornega duhovnika ter istemu nauke dajati.

Akoravno jaz ne vem, kdo je tisti, katerega Vi v dopisu dolžite, si stejem za dolžnost, Vam nekoliko v tej zadevi pojasniti, zato da ne bojo nedolžni trpeli. Torej dopisnik dopisa v „Soči“ se ne more imenovati človeče, kakor ste Vi rekli, ampak če ga hočemo že na tak način imenovati, nu moramo reči „človečeta“, ker je bilo pri dopisu pet mož in ta „človečeta“ se niso od nikjer k Vam priklatila, ampak so domačini, od katerih stiri so tudi med Vami krščeni, jeden pa nekoliko dalje. Sestavitelj dopisa pa ni bil med Vami krščen in tudi on se ni od nikjer priklatil, ampak se je pripeljal v lepem vozu. V dopisu so bile ravno tiste besede, katere so omenjeni možje izrekli.

Torej obdolženi mladi učitelj in poštna opraviteljica sta pri tem nedolžna. Tudi na bivšega dacarja D. imate sum, pa morda je bil tudi on zraven, kdo ve, kaj vse mislite!

Tako je, moj dragi krivi dopisun, da boste vedeli, pri čem da ste.

Iz Loga pod Predelom. — „Prim. List“ od 25. aprila t. l. štev. 17 se zadira v mojo osebo na kaj podel način. Piscu onih vrstic je gotovo vsa resnica na razpolago, a

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.) (Dalje.)

S tisto lahko vzbudljivostjo mas, ki se hitro navdušene morejo pridobiti za kako reč, pa tudi prav tako hitro pobite menjajo svoje prepričanje, ki kličejo danes „Hozana“, jutri pa „Križaj ga!“; torej niso imeli nič skupnega, akoprav se niso ločevali po svojem življenjskem stanju na noben način bistveno od tega, kar imenujemo maso nižjega ljudstva.

Da so mogli stati župniki od l. 1383. (po Valvasorjevi „Ehre Krains“, VIII. knjiga 833) obstoječe vipavske župnije tako dolgo na čelu gibanja, to je moglo temeljiti poleg mogočnosti evangelijskega časovnega duha edino le na tem, da kraj stoji na skrajnem, ločen od drugih, kakor tudi na prostoru oddaljavni krških proštov na Koroskem, ima čih prezentacijsko pravico. Izredno je obžalovati, da tudi v Valvasorju ni mogoče dobiti imen vipavskih župnikov iz te dobe. On imenuje kot prvega vipavskega župnika Nikolaja iz

Loža (Nicolaus von Laas), kot njegovega naslednika pa „gospoda grofa Lanthierija“. Glede naslednjih mu ni došla, kakor pravi on, nikaka lista, vključ opetovanim prošnjam, poslanim na Vipavsko. Ali bi se mogla v krškem samostanu popolniti ta pomanjkljivost?? Za vsa poročila, ustna kakor dokumentarna, ki bi se nanašala na to črtico, bi bil sestavitelj izredno hvaležen. Nima nič v sebi, ako se dozdevajo takšna poročila malo vredna glede na verodostojnost; morejo vsaj kazati na novi sled k razsvitljenju teme. Tudi Valvasor se pokazuje v gorenjem navajanju imen, kakor bomo še videli z ozirom na njegova poročila o vipavski protireformaciji, ne samo pomanjkljivega, temveč tudi malo zanesljivega. Lanthieri so bili takrat, ko je bil baje neki „gospod Lanthieri“ v Vipavi za župnika, le baroni.

Pa naj bodo imena vipavskih reformacijskih župnikov katere-koli, na vsak način ni spremenilo njihovo takratno rezervirano in odklonilno držanje nič pomembnega v verskem prepričanju. Drugodi je bila protireformacija, ki se je nastanila, ko je navadno najprvo pregnala župnika, neposredni povod,

da je pastirju kmalu sledila ostrašena čreda ter odpadla od evangelija. Naši Vipavci so se skazali jako trdne. Namesto manjkajočega duhovniškega voditelja je nastopil neki vernik iz njihove srede njim za podporo: Bernard Distl. On je bil deželni uradnik, „Zapfenmeister“. Njegova služba je bila kontrola o desetinah, oddajah vina itd., katere je bilo oddati za gospodarje in na deželo. Kot deželnemu uradniku, čeprav je bil vipavski mešan, mu je bilo mogoče, pobrigati se z večjim uplivom za svojo versko občino nego bi bilo to mogoče robskemu „podaniku“.

Z nastopom Distlovim se spremeni prizorišče v toliko, da stopi naslednja druga doba, ona protireformacije, iz teme in somraka onih več ali manj na sklepanjih slo-večih zgodovinskih morebitnostij na dan do- ločnih, neizpodbitnih dokumentarnih poročil, vsaj glede na glavne poteze, kakor so one morebitnosti, iz drugih o tem času in iz tega časa, jednako tudi nedoločne opazke naših protireformacijskih spisov na način, ki izključuje vsaki dvom, nanešene v naši dosedanji razlagi.

Poleg Distla stopi na pozorišče, seveda njemu in njegovim pristajem nasprotno, rod

Lanthierjev. Po Paulu Diakonu, zgodovinpiscu Longobardov, se prikazuje — gledé nastopnih življenjskih vestij sledimo le v treh eksemplarih v posestvu grofa Lanthierija v Gorici se nahajajočemu rokopisu: „Memorie storiche e Genealogiche della Famiglia dei Conti Lanthieri“, kateri je sestavil neki duhovni član te rodbine koncem 18. stoletja — neki Lanthieri že l. 673. kot „duca del Friuli“. L. 928. ali 932. so postali „Marchese dell'Istria“. Bili pa nisc drugega nego „semplici Governi e non già Principati o titolo di dignità Ereditaria. Praedictum Comitum tunc temporis non erat generis, sed officij et Personarum“. L. 1007. so sezidali „al Lago Jseo“ grad „Paratico“, katero ime so imeli tudi prvotno v naslovu. Anton Andrej Lanthieri Paratico je prišel okoli l. 1450. za vedno v Furlanijo. Od njega izvirajo današnji avstrijski Lanthieri. Ivan Anton Lanthieri Paratico se je poročil z zadnjo potomkinjo vipavske rodbine Baumkirchenturm. S tem pričenja nastop rodovine Lanthierijeve, ki je imela odslej v naslovu tudi ime Baumkirchenturm, v Vipavi.

(Dalje pride.)

ker jo zavija vedoma in hoté, na le njemu „dobrohotni“, običajni način, si štejem v dolžnost na tem mestu imenovati ga javnega hujskaca ter ob enem — lažnjivca.

Nimam namena in se manj časa, javno dokazovati resnico in sicer iz teh vzrokov ne, ker: a) Lastna hvala je malo vredna b.) Bolj ko se stvar meša, bolj . . . in c.) Ker sirjo javnost bore malo brigajo naše tam omenjene razmere, kakor tudi to, kakšnega mnenja so naši Ložani o gosp. Abramcu, kot o mojih nazorih.

Vrlo pa ozirom omenjene vrstice njih pisca, kateri meni, da imam edino le jaz v Logu glavno na vratu, vsi Vi, Ložani, pa v — — „zaključju“. Lep poklon, dragi soobčani!

Da je postopanje gosp. Abrama pretirano, je v to najboljši dokaz, da je celó njegovi čast. stanovski tovariši obsojajo.

Ferdo Jelincič,
učit. vod.

Domače in razne novice.

Javen shod pri Rebku. — Opozarjamo na javen shod narodno-napredne stranke, ki bo jutri v nedeljo popoldne ob 3. uri pri Rebku v Vipavski dolini, ter vabimo k obilni udeležbi. Na shodu bo govora o gospodarskem in političnem položaju.

Glasbeno in pevsko društvo. — Gg. odborniki glasb. in pevsk. društva se vabijo k seji, ki bo drevi ob 6. uri v prostorih izvršvalnega odbora nar. napr. stranke (pisarna dr. Tume).

V ponedeljek 6. t. m. bodo pevske vaje za prvi in drugi bas, v sredo 8. t. m. pa za prvi in drugi tenor.

Dalje javljamo p. n. članom moškega in ženskega zbora glasb. in pevsk. društva, da se je posrečilo odboru pridobiti izbornega pevovodjo in znanega peveca, g. Frana Stelčeta, sedanjega vodjo koncertnega orkestra v Kamniku ter svoječasnega vzbuditelja pevskih društev po tržaški okolici. Pričakujemo ga za 15. t. m.

Bratje Sokoli! — Bliza se poletje in z njim čas, v kojem nam je pokazati, koliko smo delali in napredovali od lanskega leta dalje. Prvi naš telovadni nastop je določen na konec meseca majnika. Vabljeni ste torej, ako hočete častno rešiti svojo nalogo, da prihajate redno in točno vsi k telovadnim vajam, ki so ob torkih in četrkih zvečer ob 8. uri. Na zdar! Odbor.

Interpelacije in odgovor. — Posl. Oskar Gabršček je podal tri interpelacije, katere prinesemo vse po stenografičnem zapisniku. — V četrtek je minister povoljno odgovoril na znane interpelacije posl. Gabrščeka glede cest v Soški dolini in manj ugodno na Gregorčičevo interpelacijo o železnicih. Tudi o tem kaj več, ko dobimo zapisnik.

Tolpa moralno dvomljivih elementov. — Poleg drugih raznih ljubeznivosti se je bila „Gorica“ svoj čas popela do tega, da je vrgla narodno-napredni stranki v obraz: „Tolpa moralno dvomljivih elementov“, na kar smo mi opozorili naše veljake in rodoljube po deželi, da so mogli razvideti, za kake ljudi smatrajo klerikalci naše naprednjake. „Gorica“ od 30. t. m. se hoče nekako pravi in hoče dokazati, da je imela prav s svojo trditvijo. In glejte, kakšen dokaz resnice je doprinesla! Omenja nastop proti dr. Gredolčiču na dan izvolitve v V. kuriji, v kateri je prodiril kot „deputato friulano“, ker na slovenski strani je bilo 17 glasov več za dr. Tumo. Tisti večer je šlo nekaj mladih ljudi, ogorčenih nad igro dr. Gredolčiča z mandatom V. kurije, pred njegovo stanovanje ter so mu klicali: „Viva il deputato friulano!“ Grda je bila lista zveza dr. Gregorčiča z don Zanettijem in s Pajerjem, in umevno, da je rodila odpor, kateri se je pojavil v mali demonstraciji proti don Antoniu. Tisto demonstracijo imenuje „Gorica“ neizbrisni madež. — In radi tiste neznatne demonstracije, radi par ogorčenih „viva“-klicov furlanskega deputata naj bo cela narodno-napredna stranka „tolpa moralno dvomljivih elementov“? Ali ste čuli, rodoljubi? Nič drugega ne v navesti „Gorica“ za svojo trditve o „tolpi“ nego tisto brezpomembno malo demonstracijo, v kateri se je v znamenju ravnopravnosti pozdravljalo furlanskega deputata po furlanski! To je vse, s čemur podpira svojo trditve, da je narodno-napredna stranka „tolpa moralno dvomljivih elementov“. —

Kdor piše o morali, naj bo sam moralen. Morale pa je pri klerikalni stranki bore malo ali pa nič. S ponosom smemo reči, da ves boljši del našega naroda poleg večine veljavkov pripada narodno-napredni stranki. To je naša stranka tudi že dokazala na svojih shodih in pri volitvah. Nezavedni ali odvisni del s politikujočimi nunci na pripada klerikalni stranki, kar se je pokazalo opetovano tudi po shodih in ob volitvah, kjer so dokazali, da ne marajo za moralo. Ona jim ne more služiti v njihove svrhe, zato pa ljudstvo demoralizujejo. Po lecah in spovednicah ter v privatnih pogovorih se uči, da liberalci je hujski od hudiča, vsi naprednjaki se bodo pekli na dnu pekla, da liberalci ni pod nobeno postavo, in klerikalno podivjano ljudstvo

govori: Liberalca se sme ubiti! Odtod pa tudi taki nastopi: pretepanje in izbacenje ljudskega učitelja z javnega shoda v Brdih, zadnjič omenjeni izrek kožbanskega župana o liberalcih: Ubijemo ga!, pretepanje naprednjakov v Dornbergu brez vsakega povoda, podivjanost v Sempasu, kjer v slučajih drži tistega znanega „padarja“, torej svojega pristasa, kak zbesneli Sempasec za prsi ali pa ga okamenajo, stopite v Tomaj, kjer mladi Černe oklofuta, če ni drugače, kakega naprednega stasasino, in pojdite končno v Skopu, ogledat si tolovajstva, sad klerikalne morale. Kakor po navedenih krajih drugi, tako se trudi pa bovski kapelan Abram po gorah v neprilogi morali. Klerikalci so se vrgli z vsilo na ljudstvo v demoralizovalnem smislu, zlorabeč pri tem vero in cerkev ter svoj upliv. Pa kako tudi bo ta klerikalna stranka moralna, ker v njenih prvih vrstah ne poznajo morale. Tisti „pravi rodoljubi“ so to nedavno tako sijajno dokazali, da se ni prav nič več čuditi njihovemu demoralizovalnemu delovanju med ljudstvom! Razlika med nami in klerikalci je ta, da mi držimo visoko zastavo morale ter učimo in svarimo ljudstvo, naj ostaja moralno ter se izogiblje klerikalne nemorale, klerikalna stranka pa bije morali v obraz, hujska in draži ljudstvo ter napeljuje isto v kaznjiva dejanja, v nesrečo, da bi iz istega napravilo „tolpo moralno dvomljivih elementov“, kateri bi s Kristusom na jeziku uganjali grešne in kaznjive reči ter fanatizovani v klerikalni armadi sli proti naprednjakom, katere bi celo pobijali, ker niso „pod nobeno postavo“ in je po klerikalnih naukih celo zasluga, ako se kakega liberalca ubije!

Klerikalizem ustvarja tolpe moralno dvomljivih elementov, to je pokazal že drugodi, in slično se kaže pri nas. Radi tega pa se moramo zavzeti za to, da rešimo tisti del ljudstva, katerega so dobili klerikalci pod se, največjega zla, to je demoralizacije, v katero ga pehajo prav sistematično klerikalni izkoriščevalci.

Samomor v zaporu. — V občinskem zaporu v Krminu se je obesil v nedeljo neki delavec z imenom Antonio Bergamasco, katerega so bili vtaknili v luknjo malo poprej radi razsajanja v pijanosti.

Zakaj se nikdo njegovih kranjskih tovaršev ni oglasil za dr. Šusteršiča? — Pišejo nam s Kranjskega: „Zakaj se nikdo izmed členov Šusteršičevega kluba iz Kranjske ni potegnil v strahoviti sodbi in dr. zboru 1. maja v kakem govoru za svojega šefa, tako, da se je moral revež Šusteršič sam braniti, kar v tem slučaju ni bilo dostojno? Dr. Žitnik ni smel za Šusteršiča vstopiti, ker je imel v dež. zboru kranjskem ljubeznivo stvar zaradi častne besede in je Haufoff mož brez sence! Zagrmelo bi po vsej zbornici, če bi bil dr. Žitnik vstal in se potegnil za svojega šefa, in Slovenci bi imeli tudi to čast, da bi v državnem zboru drugemu našemu poslancu, ki kmete zastopa, očitali neko umazanost!“

(Dr.) Vencaja tudi ni smel nastopiti s svojo sulico. Imel je opraviti nekaj z dacom. Njegova gospodarska družba je bila zaradi tihotapstva obsojena v denarno globo in Vencaja so poslali kot uradnika v zasluženi penzijo. Če bi se bil tudi ta oglasil za svojega šefa, bi bili tretjega slov. „kmetskega“ poslanca v zbornici postavili — na pranger! „Vodja“ Povše se tudi ni upal na dan, ker bi se razpravljalo o njegovem penzioniranju v najboljnih možkih letih, in to zopet ne bi kazalo slov. kmetiskim poslancem prijaznega lica!

Ostala sta še Pfeifer in Pogačnik. Pfeifer ima v svoji lajni le jedno melodijo: poskodovanje po toči. Ta ni mogel za Šusteršiča vstopiti, pri najboljši volji ne.

Pogačnik je bil tih ko zid. Ta je pa vzel korajžo v generalni zakup!

Tako, slov. kmet na Kranjskem, taki so tvoji zastopniki, ki so ti jih usilili tvoji duhovniki pod znamenjem verskega boja!

Slov. kmet, ta strašna sodba v drž. zboru kaže v bengaličnem svitu tvojo veliko revno, kaže, da nemaš nič lastne volje. Glej, kako je zastopnik 38 tisoč volilcev kranjske pete kurije stal na prangerju! — (Kaj pa, ako bi se bil oglasil naš dr. Gregorčič?! Tu bi se dalo tudi kaj povedati, kaj takega, kar bi se dalo razsodnim poslancem, kakor se stude vsem Slovincem, izvzemši s slepoto udarjene in breznačajne, demoralizovane klerikalce. Kaj pravite na to?! Ur.)

Padel z vlaka. — V torek popoldne je padel neki železniški uslužbenec na polta proti Krminu z vlaka. Padel pa je tako srečno, da si ni prizadajal razven par neznatnih prask nič hudega. Sel je peš v Krmin, odkoder se je potem vrnil v Gorico.

„Brejski“ iz Rihemberga piše v „Prismojencu“, da je resnica, kar smo trdili, namreč, da oni dopis, ki je govoril tako živo o županu rihemberškem, je bil vzbudil mnogo zanimanja. No, radi tega pa je tako hitel dr. Pepe „popravljati“ in prati svojega očeta. „Nič ni res in spet ni res, in ta „ni res“ tudi ni res itd. „Brejski“ pravi, da se je nekdo surovo izražal o županu Pavlici ter da je celo mladina na cesti zasramovala dr. Andreja, ko se je mudil v Rihembergu. No, ako se je res kaj takega zgodilo, naj le dr. Drejšček pogleda svojega očeta v obraz, pa dobi pravvega in izvirnega krivca k temu! Saj vendar poznate rihemberškega očeta župana!

Kakor jim kaže. — Včasih svarijo Tumo pred Gabrščekom, včasih pa Gabrščeka pred Tumo — kakor jim kaže; včasih pravijo, da je zveza med njima usodepolna za dr. Tumo, včasih pa za Gabrščeka — kakor jim kaže. Zadnjič na pr. trde slednje v „Gorici“.

No, kar se tiče usodepolnosti, bi se dalo govoriti morda o njej, ali le gledé na zvezo g. Gabrščeka z dr. Gregorčičem. Ko mu je Gabr. pripravil vse, kar je želel, je nastopila usodepolnost — gonja proti njemu, kateri mu je priboril vse one časti, na katere je bil toliko ponosen, gonja, katere se stude vsakemu razsodnemu človeku med Slovenci, gonja, katere se obsaja sama po sebi — pfuj!

„Absolutni diktator v deželi“. — Naravnost rečeno: To je že preneumno, to vedno kvasenje o absolutnem diktatorstvu v deželi, katero si hoče priboriti, po vednem podtikanju klerikalcev, dr. Tuma v deželi. Kakšno diktatorstvo vendar? Narodno-napredna stranka je tako organizovana, da je vsako diktatorstvo kar naravnost izključeno, v naši stranki ne more biti nikdo diktator, ne dr. Tuma ne nikdo drugi. Pač pa vidimo tako diktatorstvo v klerikalni stranki na sploh. Dr. Šusteršič je glavni diktator vseobče klerikalne stranke na Slovenskem, dr. Gredolčič je pa slični diktatorček v klerikalni stranki na Goriskem. Dokler je bil ta človek se Gregorčič, je hrepenel neprestano po absolutnem diktatorstvu, ker pa mu je — v srečo našega naroda — izpodletelo, je postal Gredolčič in sedaj je le diktatorček. Ali misli si: „Bolje nekaj nego nič!“, čeprav ima že strah pred slednjim!! — Ker pa hoče tajiti diktatorstvo, ga peha s svojih pleč drugam po znanem receptu: „Recem ti, da mi ne porečeš!“

Zakaj so franciskani na Sv. Gori? — Ko so se za stalno nastanili franciskani na Sv. Gori, se je poslovil od tamkajšnjega svetišča prerano umrli blagi duhovnik Leban, katerega srce je bilo priraslo k svetišču tako, da brez njega ni mogel živeti. Bolelo je moža, ko ga odrinili od dela njegovih rok ter prepustili svetišče rokam oo. franciskanov. Kakor v pregnanstvu se je oziral ta plemenitnik med duhovniki iz Mirna proti Sv. Gori. Srce ga je bolelo, in njegove prošnje so bile uslišane. V iznenadenje vseh smo začuli, da proč. g. Leban je — izdihnil! Ni mogel živeti brez Sv. Gore, zadana mu bolelost od duhovniške roke ga je spravila pod zemljo. Prenesli so njegovo truplo na Sv. Goro, kjer bi bil živel in deloval drugače gotovo še celo vrsto let. —

To je treba pribiti, da se takoj razvidi prejšnje in sedanje pastirstvo na Sv. Gori. Sedaj kraljujejo gori oo. franciskani, kateri imajo menda v glavnem nalogo, arjem, ki pobožnih čutij uneti prirom na Sv. Goro, izbiti iz glave vsak „liberalizem“, zlasti delati proti „Soci“. Dne 20. aprila t. l. je sel nekdo (ime zamolčimo, ker je stranskega pomena) na Sv. Goro k spovedi. Hotel je sprejeti zakrament sv. pokore in redu, kakor pritiče pobožnemu kristjanu, ali glej! Pater franciskan, se predno se je moč prekrizal, ga je vprašal, ako bere „Sočo“. Mož je odgovoril, da je čital „Sočo“, sedaj pa da ima „Primorca“. Pater na to: „Ako bi imel še „Sočo“, bi ne dobil odveze!“ — Torej ako bi bil čital tisti mož „Sočo“, bi bil naredil zaman dolgo pot na Sv. Goro, ker bi bil odšel od tam brez odveze samo radi „Soče“. Franciskani imajo torej nalogo, postopati prav tako, kakor po drugih spovednicah delajo politikujoči nunci, to je: vprašati „gresnika“ najprvo, še predno se prekriza, ali čita „Sočo“, in ako odgovori da, pa mu ne dati odveze. — Naše ljudstvo se je oziralo doslej z nekako posebno svetimi čutili na Sv. Goro, odslej pa; odkar so uvedli franciskani politiko v svetogorske spovednice, katere pride gotovo tudi na leco, se pa utegne kaj spremeniti! Ali bo to v hasek cerkvi in veri, za to bodo odgovarjali franciskani. Mi le opozarjamo naše ljudi, da s Sv. Gore je izginil blagi duh pokojnega Lebana, ter da so se naselili tam gori oo. menihi, katerih kute so polne politike; radi tega svetišče na Sv. Gori ni več duševno zavetišče vernikov, marveč klerikalno pribežališče za gonjo proti naprednjakom. Dosti!

Trgovsko-obrtne zbornice. — V četrtek je sprejel državni zbor zakon, ki daje vladi moč, da izda nove volilne rede, ker je novi davčni zakon razmere premenil. — Narodno-napredna stranka te okoliščine ni pustila izpred očíj in je že storila korake, da bi bil novi volilni red bolj pravičen. — Vederemo.

Naznanilo. — Dovoljujem si najljubšeje naznanjati svojim cenjenim gospodom odjemalcem, da obiščem v kratkem tukajšnjo pokrajino. — Spoštovanjem Aleksander Krausz.

Razgled po svetu.

Državni zbor, 2. maja. — Ministerski predsednik dr. Körber in železniški minister Wittek sta odgovarjala na tri interpelacije, na kar je zbornica razpravljala o načrtu zakon o spremembi organizacije trgovinskih zbornic. Minister za trgovino je toplo priporočal ta načrt, naglašuje, da je po uvedanju novega zakona o osebnih dohodarini nastala potreba, da se volilni red za trgovinske zbornice preosnuje v zmislu, da se volilni konzus, določujoči pripadnost v eno

ali drugo volilno skupino, spremeni primerno novemu davčnemu redu. Minister je zagotovil, da so se o izgotovljenju načrta vzeli v poštev toliko predlogi trgovinskih zbornic, kolikor želje volilcev. Prosil je zbornico, naj se požuri s svojimi spremenijskimi predlogi, ali pa naj ta načrt odobri, ker reforma volilnega reda za trgovinske zbornice je postala nujna. V razpravo, ki se je vršila povsem mirno, so posegli vladni zastopnik Weigelsperg, ter poslanci Sileny, Loser in Primavesi, ter je bil načrt vsprejet v vseh treh čitanjih.

Delegaciji se snideta dne 26. t. m. Reskript, ki se tiče delegacij, so prečitali v ogerskem parlamentu vseraj. —

Šusteršičem se bavi vse napredno časopisje v Avstriji, povdarjaje, da kaj takega še ni zadelo nikakega klerikalnega poslanca. Šusteršiča ni v zbornico. Za sedaj se ne odstopi; misli počakati, kaj poreče še najvišja sodnja o pravdi proti županu Svetlinu. Od vseh stranij Slovenije prihajajo „Slov. N.“ odobravanja radi razkrinkane žindre! — Vsak moč bi v takem slučaju takoj odložil mandat!

Slovanski centum se mu je izrekol svoje neomajano spoštovanje ter mu dal na razpolago, naj sam odloči, kaj hoče storiti! Vodstvo klerikalne stranke na Kranjskem je izreklo dr. Š. neomajano zaupanje! Treba vedeti, da to „vodstvo“ stoji pod terorizmom dr. Žindru, da je torej takorekoč „žindra“ izrekla zaupanje „žindri“!

Novi skupina v državnem zboru. — Sedaj imamo eno skupino v našem državnem zboru več, namreč slobodno združenje poslancev iz sodnega stanu. Načelnik je dr. Andrej Ferjančič.

Železniški odsek zbornice poslancev je vsprejel člen VIII. investicijske predloge, ki so tiče investicijskega programa uprave državnih železnic za gradbe do vstevši 1905. l. Na dotično vprašanje posl. Mazorane je odgovoril minister za železnice, da razširjenje kolodvora pri Sv. Andreju v Trstu je v zvezi z gradnjo novega pristanišča v miljskom zalivu in da se to razširjenje izvrši ob enem z zgradbo železnice Gorica-Trst za drugo železniško zvezo med Trstom in notranjimi deželami.

Bolgarskim učiteljem se slaba godi. Iz brzovjak, katere je prinesel bolgarski list „Mir“, se razvidi, da nekateri učitelji niso dobili že 5 ali 6 mesecev nobene plače. Neki učitelj je bajž prodal škornje, da si je mogel kupiti kruha.

Na Španskem imajo poleg drugega opraviti tudi z delavskimi stavkami. Iz Madrida poročajo, da v Aguilas in Murcia, kjer stavljuje okoli 1000 delavcev, so bili te dni veliki nemiri. Prilo je do strelcev od množico in orožništvom. Več oseb je ranjenih, 1 pa mrtva.

V južni Afriki. — V Kapstadt se vedno razsaja kuga. V minolem tednu je bilo 63 slučajev kuge. Doslej jih je umrlo za kugo 217.

Na Kitajskem. — Iz Pekinga poročajo, da so imeli Rusi 1. t. m. pri Mukdenu krvavo bitko s Kitajci. Zgubili so 60 moč, 4 častnike, med njimi enega generala.

Raznotero. — Lloydov kapetan Scarpa je te dni hitro umrl. Dvakrat se je onesvestil po vrsti; ko je prišel zdravnik drugič na pomoč, je bil že mrtev. — Pri dopolnilni volitvi za V. kurijo v skupini Smichov-Kladno je izvoljen češki narodni socialista Choc. — V torek so krstili na Voloskem žida Arnolda Grünfelda; rojen je l. 1848. — V Opatiji je bilo 1. dan maja 1387 gostov. — V Trstu so ostrelili v veži hiše št. 15. v ulici Chiozza 12-letnega dečka Jak. Lepre po pomoti. Strel je bil namenjen mačkam, katere se klatijo po hiši. Dečka so prenesli v bolnišnico.

Narodno gospodarstvo.

Na srečni zemlji.

(Članek izven uredništva.)

(Konec.)

Kamor pogledaš po Madjarskem, pozna se veliko, moževsko delo te madj. kmetске aris. kracije, ki se danes pošilja može v vlade, parlamente, ki nam Cislitvancem diktrirajo voljo madj. naroda. V gradovih te stare kmetске aristokracije dobiš se dosti sijaja, bogatije kmetskega bogatega naroda in v palatah teh plemenitnikov v večjih mestih najdeš domoljuba, ki ne hodi v tuja mesta zapravljat denar.

Poleg takega člana naroda kat. duhovnik ne more priti do znameniteje veljave. Velikanske bogatije si je nagrabila na Madjarskem sicer mrtva roka kat. cerkve, ali duhov ista ne strahuje. Z nakaznico na nebesa se mej dobro rejenim in tako energično po posvetnjastvu vojnim narodom malo opravi. In tri milijone je reformiranih Madjarov! Ti so koristno protitežje proti nenasitnosti kat. duhovenstva. Tukaj se ne more govoriti o fevdalni kamarili tega duhovenstva.

Poglejmo, ko prekoračimo mejo Madjarske, po slovanskem našem jugu! O da, veliko krasnega, plodonosnega sveta! Nekdaj pred 30 leti se polno bogastva v velikanskih hrastovih, v šumah, nekđaj dosti žitnice za druge narode, vse polno goveje živine, krasnih

konj, ovac, svinj, perutnine, vse polno v vrinskih kletih; tudi tu in tam kak sijaj v gradovih, kak možati boj dinastov te zemlje, a vgasnil je skoraj ta blišč. Tuji plemenitniki so prišli mej Slovence, — jezuiti so pregnali stare družine iz gradov — in drugi jug je vedno dremal vsled vonjav, prišlih iz kadilnic kat. in temu sličnega duhovenstva. Nič pravega mozga ni v naših vodilnih stanovih prošlih 400 let! Naša veleposestva so topla gnezda za narodu in zemlji tuje ljudi, ki nikjer drugod niso imeli nič veljave. V tujih večjih mestih so zapravljali le-ti bogastva tlakarskega dela, in mesta niso mogla naprej, ker se je kmetija oglodala do kosti. Tuje rase so dobile pri nas Slovenceh in obmorskih Hrvatih moč v roke in legar, ki ga glad provročuje, je domač postal v bogati zemlji hrvaški in le-ta in naša slovenska daje največje kontingente izselencev iz kmetije v Ameriko. In ta naš plemenitaž se v večini sramuje naroda, mej katerim živi, dela v potujčenju istega in hrvaški se priklonjeva večini mozem Madjarom, ki eksplozirajo velike krasne hote hrvaške zemlje in drugo v korist svoje dežele. Beračijo najde čas, ki drugo gospodarstvo vpelje po vsej Evropi, pri nas na slov. jugu; a lepo vse pripravljeno za prehod vanj na Madjarskem. In naj si bodo dnevi jezikom manjših narodov šteti v zdajšnjih razvojih dela in kulture, srečnejše, ker siti so vsaj dozdej ziveli ti srečni Madjari, bivši možje in ne mevže, mi pa ob polenti brez sira in suhih ajdovih, koruznih žgancih! Smo pač vedno, razun 100 let luteranske prekucije, bili „to dobro naše ljudstvo“!

Delavska stanovanja v Londonu. — Londonski občinski svet dela stanovanja za manj premožne, zlasti za delavce, v velikem obsegu za 40.000 prebivalcev, 8 km severno od sredine mesta. To bo celo mesto, ležeče ob dveh glavnih železnicah in jednem tramvaju, okoli velikega parka. Hiše bodo večje in manjše za eno in več družin. Stalo bo to novo mesto 30 milijonov mark; stanarina bo do 500 m. na leto.

Iz Sibirijske izvajajo, odkar obstoji tam železnica, jako mnogo divjačine in mesa v evropsko Rusijo, pa tudi v inozemstvo. Iz okraja Tobolskega so izvozili v novembru lanskega leta 80.000 snežnih jerebic, mesa pa iz Omskega okraja v istem mesecu 110.000 pudov v vrednosti 203.000 rubljev. Nekateri sodijo, da izvoz je prevelik, da je na škodo prereditvi ljudstva, ker se je bati, da se slabšajo plemena živalij ter iztrebi divjačina, kakor so konstatovali že slično škodo glede na izvoz žita in masla.

Št. 522.

Razpis dražbe.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici razpisuje zmanjševalno dražbo za zgradbo novega poslopja za dvorazredno ljudsko šolo v Vrtojbi.

Sklicna cena je 24.700 kron.

Načrti, predvarek in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v uradu c. kr. okrajnega šolskega sveta v uradnih urah.

Sprejemajo se le pismene ponudbe, katerim treba priložiti 5-odstotno varščino.

Rok za vlaganje ponudb poteče dne 15. maja t. l. ob 12. uri popoldne.

C. kr. okrajni šolski svet
v Gorici, dne 25. aprila 1901.

Predsednik:
Bosizio.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčkih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Vdobja se zastoj in franko v Schwannen-Apoteke, Frankfurt A. M.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ina veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

TOVARNA BARV ZA PROČELJA

Prva c. kr. avstro-ogerska privil.

Karol Kronsteiner, Dunaj III., Hauptstrasse 120 (v lastni hiši).

Odlikovana z zlatimi svetinjami.

Zalagatelj nadvojv. in knežkih posestnih oskrbništev, vojaških oskrbništev, železnice, obrtnih, hribolaznih, plavžnih ter zidarskih družeb, zidarskih podjetnikov in mojstrov. Te barve za pročelja se raztope v apnu ter se razpošiljajo suhe v prahu v 40 različnih uzorcih à 16 kr. kilogram in višje. Čistost barve se od **oljnatih** ne razlikuje.

Dopisuje se v slovenskem in laškem jeziku.

Uzorec na papirju z navodilom zastoj in franko.

Goriška ljudska posojilnica

registrovano društvo z omejeno zavezo
v Gorici.
Gospiska ulica št. 7, I. nadstropje
v lastni hiši.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni član društva, in se obrestujejo po 4½%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo samo članom, in sicer na menjice po 6% in na vknjizbe po 5½%.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. je bilo K 1.263.563.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

A. MAZZOLI
priporoča pravi, dobroznani
vinski cvet ●●●●●
●●●●● dvakrat rektificiran
za prirejanje vin, kojega se dobiva v mirodilnicah v Gosposki ter Vrtni ulici v Gorici.

Zaloga piva

prve kranjske eksportne pivovarne na par in tvornice slada

T. Fröhlich-a na Vrhniki-Kranjsko.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován

v Gorici — Rabatišče št. 20 — v Gorici.

Priporoča se p. n. častitim gg. odjemalcem v mestu in na deželi.

Prodaja izborno pivo v sodčkih po 100, 50, 25 in 12½ litrov ter v plombovanih steklenicah po ½ litra.

Tvrdka je bila odlikovana za svoje izdelke l. 1900.: v Parizu, Lionu, Bruselju, Rimu in Dunaju s prvimi priznanji.

Dobro urojene in z ledom preskrbljene podružne zaloge imata: g. Franc Furlan, gostilničar in posestnik na Goričici pri Rebku in g. Andrej Šinigoj, gostilničar »Pri levu« v Dornbergu.

Za blagohotna naročila se toplo priporoča rojakom v mestu in na deželi udani
Josip Rován.

Josip Valentinčič

pekovski mojster
v Gorici, v Raštelju št. 29.
priporoča

vedno sveži kruh, navadni in najfinejši, pecivo, razne kolače, torte itd. itd.
po zmernih cenah.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na Ivovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočljivih sprisal domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmnožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.
Ceniki, proračuni in načrti za popolno telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75; srebrna ura R-m. fl. 5.80; srebrna verižica fl. 1.20; budilnik iz niklja fl. 1.95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Pristno A. Thierry-jevo centifolijno mazilo

je najbolje mazilo za rane, vzdržuje čistoto ter olajšuje bolečine, vpliva na hitro zaceljenje; z omeževanjem rane odstrani tuje predmete vseh vrst. — Važno je za hribolazce, kolesarje in jahalce.

Dobiva se v lekarnah.

Po pošti se razpošilja franko 2 skatljici za K 3.50 — Skatljice na poskušnjo, prospekt in izkaz zalag vseh dežel sveta razpošilja proti predplačilu K 1.80 tovarna lekarja A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu-Slatni. — Ponarejanja treba se ogibati ter paziti na zgornjo varstveno znamko, katera je vzgana na vsaki skatljici.

Zaščitna znamka: SIDRO.

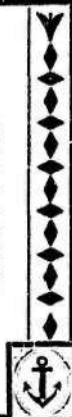
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priznana kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s »SIDROM« namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

Elizabethgasse št. 5. (nova).

Fran Melinek

zidarski mojster
v Višnjeviku št. 67 (v Brdih)
se priporoča
za vsakovrstna zidarska dela bodisi nove zgradbe ali poprave po ugodnih cenah.

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glav. nica in ni nikaka nevarnost. Ponudbe pod Ludwig Österreich, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Te kapljice **vedijo radno prebavljanje**, če se jih dvakrat na dan po jedno žlicico popije. **Skrapé pokvarjeni želodec storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost** (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da **šlovek raji jó.**

Cena steklenici 60 vln.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Štajerska
ROGAČKA
KISELA VODA Gempel in Styria-vrelec
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Glavno zastopstvo
Schielin & Müller
V TRSTU,
ulica Acquadotto št. 40.

Patentovani aparati
za žvepljanje na roko in za na hrbel'
rabljivi na dva načina.
Patentovane škropilnice proti peronospori najnovejši sistemi.

Brizgalnice za žvepleni ogljik (Injektori)
proti filokseri
Aparati za streljanje proti toči.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje in trtorejo pošilja po najnižjih tvorniških cenah

IG. HELLER, DUNAJ (WIEN)
II. Praterstrasse 49.

Ceniki gratis in franko.

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
Gorica
Ozka ulica št. 1 — Via Stretta 1.

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.

Prevzema naročila za **vpeljavo strelvodov**, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Prireja **vpeljavo vode** z cevmi vsake vrste.

V lastni zalogi ima **stroje za žvepljanje sodov** iz cinkanega železa, škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovih sestavi); mehove za žvepljanje grozdja raznih sistemov itd. itd.

Postrežba točna. — Cene zmerno.